

הכנסת העשרים וארבע

יוזמים : חברי הכנסת
עופר כסיף
איימן עודה
סמי אבו שחאדה
עאידה תומא סלימאן

1440/24/פ

הצעת חוק בטיחות בתעסוקה ובריאות תעסוקתית, התשפ"א-2021

1. מטרת חוק זה להקים רשות לאומית לבטיחות בתעסוקה ולבריאות תעסוקתית שבה ירוכזו כל הפעולות בתחום הגברת הבטיחות בעבודה ובכלל זה פעולות אכיפה, מניעה ומחקר, בענף הבנייה ובשאר ענפי העבודה במשק.
2. הגדרות
בחוק זה –
"המוסד לבטיחות ולגיהות" – המוסד לבטיחות ולגיהות כמשמעותו בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954¹;
"מינהל הבטיחות" – מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית במשרד;
"המשרד" – משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים.
3. הקמת רשות לאומית לבטיחות בתעסוקה ולבריאות תעסוקתית
מוקמת בזה במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים הרשות הלאומית לבטיחות בתעסוקה ולבריאות תעסוקתית (להלן – הרשות).
4. תקני כח אדם ותקציב
(א) תקן כוח האדם ברשות לא יפחת מתקני כוח האדם שהיו קיימים ערב יום התחילה במוסד לבטיחות ולגיהות ובמינהל הבטיחות.
(ב) מספר תקני כוח אדם של מפקחים ברשות לא יפחת מ-80.
(ג) (1) תקציב הרשות יקבע בתחום פעולה נפרד בסעיף תקציב המשרד בחוק התקציב השנתי.

¹ ס"ח התשי"ד, עמ' 202.

(2) התקציב השנתי לא יפחת מהתקציבים השנתיים של המוסד לבטיחות וגיהות ושל מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית ערב תחילתו של חוק זה.

(3) כל התקציב הנחסך עקב הקמת הרשות יתווסף לתקצוב הרשות.

(ד) מי שהיה עובד של המוסד לבטיחות ולגיהות או של מינהל הבטיחות ערב תחילתו של חוק זה, או שהיה עובד ופוטר מעבודתו כאמור בתקופה שמיום פרסומו של חוק זה עד יום התחילה שלא בשל אי התאמה, יהיה ביום תחילתו של חוק זה לעובד הרשות.

5. הרשות תפעל באמצעות שלוש זרועות כמפורט להלן:

(1) זרוע האכיפה;

(2) זרוע המניעה;

(3) זרוע המחקר.

6. תפקידי זרוע האכיפה יהיו:

(1) פיקוח במקומות עבודה, במתקנים, באתרי בנייה ובמשקים חקלאיים;

(2) ביצוע אכיפה מנהלית;

(3) ביצוע אכיפה פלילית;

(4) חקר תאונות;

(5) טיפול במתן רישוי והיתרים;

(6) קבלת תלונות ודיווחים מהציבור על ליקויי בטיחות, לרבות באמצעות קו טלפוני הפעיל בכל שעות היממה ומאויש על ידי מוקדנים בעלי ידע בבטיחות ובגיהות (להלן – קו חם);

(7) הפצת מידע לציבור על האפשרות להתלונן או להתייעץ באמצעות הקו החם בנוגע לליקויי בטיחות;

(8) העברת המידע המתקבל מהציבור למדריכים אשר ייצאו לשטח לטפל ולהכווין את המעסיק, לרבות המעסיק באתר הבנייה.

7. תפקידי זרוע המניעה יהיו:

(1) פיתוח תורה מקצועית בתחומי הבטיחות וניהול הסיכונים הבטיחותיים;

(2) גיבוש נורמות מקצועיות, לרבות פיתוח חקיקה מקצועית בתחום, תקנות, קודים מקצועיים לבטיחות, קודים מקצועיים רשמיים לבטיחות ונהלים ;

(3) פיתוח מומחיות, המבוססת על סטטיסטיקות מניסיון השטח כמו גם מחקרים, ותרגומם למערכי עבודה מתוקנים ;

(4) הטמעת מערכי הבטיחות וניהול הסיכונים בשטח, חפיפת מנהלים ועובדים ;

(5) הטמעת נהלי בטיחות ותקני ניהול בטיחות על סמך הדרישות המעודכנות של מכון התקנים הישראלי ;

(6) פיתוח הדרכה, קביעת נורמות הכשרה ופיקוח על מוסדות ההכשרה הפרטיים בתחום ;

(7) הבטחת הסמכתם של בעלי המקצוע והגברת המודעות לתחום הבטיחות בכלל ובענף הבנייה בפרט.

8. זרוע המחקר הינה מרכז למחקר ולניהול ידע ותפקידיה יהיו :

תפקידי זרוע המחקר

(1) ניהול מאגר לאומי לנתוני הבטיחות בכלל ובענף הבנייה בפרט ;

(2) ריכוז מידע בטיחותי ועיבודו לידע ;

(3) הפקת דו"חות ונתונים ברמה הלאומית ;

(4) ייזום, ניהול מחקר ופיתוח ידע מקצועי בתחומי הבטיחות וניהול הסיכונים ;

(5) טיפוח קשרים מקצועיים עם גופי ידע, מחקר ואקדמיה בארץ ובעולם.

9. (א) הרשות תפעל לשקיפות מרבית בהתאם להוראות שלהלן :

שקיפות

(1) הרשות תפרסם דוחות שנתיים על פעילותה אחת לשנה ;

(2) הרשות תפרסם באופן מקוון ושוטף את המידע שברשותה והמידע שנמסר לה, לרבות מספר תאונות ואופי הטיפול בהן, הליכים מינהליים ומשפטיים שננקטו, סגירת אתרים, קנסות ועיצומים, אופי ומספר הפניות ל"קו החם" והמענה להן, לפי שמות המעסיקים ומקומות העבודה בחלוקה לקטגוריות מקצועיות ;

(3) זרוע המחקר תפרסם את מחקריה באופן מקוון ותפעל על-פי עקרונות השקיפות.

- (ב) יחידת פל"ס של המשטרה תדווח לרשות אודות כל הסנקציות וההליכים המשפטיים אשר ננקטו בענף הבנייה תוך ציון שמות הקבלנים ואתרי הבנייה; הרשות תפרסם את הנתונים באתר האינטרנט שלה.
- (ג) רשם הקבלנים ידווח לרשות אודות כל ההליכים שנקט כלפי הקבלנים בענף הבניין תוך ציון שמות הקבלנים ואתרי הבנייה; הרשות תפרסם את הנתונים באתר האינטרנט שלה.
10. סמכויות נוספות. נקבעה סמכות למוסד לבטיחות ולגיהות, בתקנות לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954² או לפי פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970³, תהיה הסמכות נתונה לרשות.
11. תחילה והוראת שעה (א) תחילתו של חוק זה _____ * (להלן – יום התחילה).
- (ב) בתקופה שמיום פרסומו של חוק זה ועד ערב יום התחילה יהיו נתונים למינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית כל התפקידים והסמכויות המיועדים לרשות לפי חוק זה.
12. תיקון פקודת תאונות ומחלות משלח-יד (הודעה), 1945⁴ בסעיף 3, אחרי פסקה (4) יבוא:
- "(5) מעסיק, ובאתר בנייה – מנהל האתר, יודיע על כל תאונה שגרמה לפציעה או לחבלה, אף אם אינה כאמור בפסקה (1), לזרוע האכיפה ברשות הלאומית לבטיחות בתעסוקה ולבריאות תעסוקתית, באמצעות המוקד הטלפוני ("קו חם") בתוך 48 שעות מקרות התאונה."
13. תיקון חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (א) יבוא:

² ס"ח התשי"ד, עמ' 202.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 16, עמ' 337.

* המועד ייקבע בעת הכנת הצעת החוק לקריאה הראשונה.

⁴ ע"ר 1945, תוס' 1, עמ' (ע) 62, (א) 80.

⁵ ס"ח התשכ"ט, עמ' 218.

"הודעה על הפעלת 11ב. הפעיל הרשם את סמכויותיו לסירוב לבקשת סמכויות הרשם רישום, ביטול רישום ושינויים לפי סעיף 7(א)2), או סמכויותיו לפי סעיפים 8 או 8א ימסור על כך הודעה לרשות הלאומית לבטיחות בתעסוקה ולבריאות תעסוקתית בתוך שבעה ימים מיום שהפעיל את סמכותו כאמור, תוך ציון שם הקבלן והנסיבות שבשלהן ננקטה הסמכות.

14. תיקון חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954⁶ – בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954⁶ –

(1) בסעיף 12(ב) במקום הסיפה החל במילה "למוסד" יבוא "לרשות הלאומית לבטיחות בתעסוקה ולבריאות תעסוקתית";

(2) בסעיף 13(ג), במקום "המוסד לבטיחות וגיהות כאמור בפרק השלישי" יבוא "הרשות הלאומית לבטיחות בתעסוקה ולבריאות תעסוקתית (בחוק זה – הרשות)";

(3) בסעיף 25(ב), במקום "במועצת המוסד המוקם לפי סעיף 26" יבוא "ברשות";

(4) הפרק השלישי לחוק העיקרי – בטל;

(5) בסעיף 35, המילים "או עובד המוסד" – יימחקו;

(6) בסעיף 36(ג), במקום "למוסד" יבוא "לרשות";

(7) בסעיף 43, במקום "מועצת המוסד" יבוא "הרשות".

15. תיקון חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995⁷, בסעיף 36 – בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995⁷, בסעיף 36 –

(1) בכל מקום, במקום "למוסד לבטיחות וגיהות" יבוא "לרשות הלאומית לבטיחות בתעסוקה ולבריאות תעסוקתית";

(2) בסעיף קטן (ה), ההגדרה "המוסד לבטיחות וגיהות" – תימחק.

16. תיקון חוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, התשע"א-2011⁸, בסעיף 42(א), במקום פסקה (5) יבוא:

מפגעי אסבסט ואבק מזיק

"(5) נציג הרשות הלאומית לבטיחות בתעסוקה ולבריאות תעסוקתית כמשמעותה בחוק בטיחות בתעסוקה ובריאות תעסוקתית, התשפ"א-2021";

⁶ ס"ח התשי"ד, עמ' 202.
⁷ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.
⁸ ס"ח התשע"א, עמ' 694.

תיקון חוק החשמל 17. בחוק החשמל, התשי"ד-1954,⁹ בסעיף 3א(א), במקום פסקה (10) יבוא :

"(10) נציג של הרשות הלאומית לבטיחות בתעסוקה ולבריאות תעסוקתית כמשמעותה בחוק בטיחות בתעסוקה ובריאות תעסוקתית, התשפ"א-2021, שעיסוקו בתחום החשמל."

ד ב ר י ה ס ב ר

הצעת חוק זו מובאת במטרה לאפשר התמודדות עם מספר אתגרים הקיימים בתחום הבטיחות והבריאות התעסוקתית בישראל ולמנוע המשך הפקרות בחיי אדם בענף הבנייה בפרט ובענפי התעסוקה בכלל. הצעת החוק מבוססת על דו"ח ועדת אדם ודו"ח מבקר המדינה 66ג, אשר לא חסכו את שבת ביקורתם אודות המצב הקיים. הגם שחיי אדם מונחים על הכף, וזאת לכשעצמה סיבה מספקת לחקיקה עדכנית, היעדרה של חקיקה מותאמת מציאות מוביל למחיר עתק של כ-10 מיליארד ש"ח בשנה למדינת ישראל (דין וחשבון ועדת אדם, 2014, בעמ' 8).

החקיקה הקיימת כיום הינה מיושנת, סבוכה ומסורבלת, בשילוב רגולציה ואדמיניסטרציה ציבורית שאינה מצליחה לספק מענה לקשת משימותיה. ריבוי חוקים ארכאיים (פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970, חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954 ופקודת תאונות ומחלות משלח-יד (הודעה), 1945) וגופים אשר חלוקת עבודתם אינה מוסדרת כהלכה (המוסד לבטיחות ולגיהות, מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית וענף נפגעי עבודה בביטוח הלאומי) מהווים בעיות בהסדרת בטיחות ובריאות התעסוקה. על-כן, הצעת חוק זו מבקשת לכוון רשות לאומית אשר תסדיר את ענף הבטיחות בתעסוקה והבריאות התעסוקתית כולו, הן מוסדית והן חוקית.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חבר הכנסת עופר כסיף וקבוצת חברי הכנסת (פ/1478/23).

הצעת החוק זהה לפ/1478/23 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז בסיוון התשפ"א (07.06.2021)

⁹ ס"ח התשי"ד, עמ' 190.